

УДК 141.7:316.334.56: 355.01

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2026.64.16>

УРБАНІЗАЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ФЕНОМЕН: ТРАНСФОРМАЦІЯ СЕНСУ В УМОВАХ МІЛІТАРИЗАЦІЇ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ (НА ПРИКЛАДІ МІСТА ХЕРСОН)

Сергій Костючков

*Херсонський державний університет;
факультет психології, історії та соціології,
кафедра філософії, соціології та соціальної роботи
вул. Шевченка, 57, 76018, м. Івано-Франківськ, Україна
<http://orcid.org/0000-0003-1708-643X>*

У статті аналізується урбанізація як соціально-філософський феномен, який в умовах мілітаризації міського простору набуває нових сенсів. Указано, що в широкому розумінні слова урбанізація – це світовий трансісторичний процес зростання ролі міст у житті суспільства. Показано, що соціально-філософський вимір урбанізації охоплює декілька горизонтів: філософія міста є відносно новою галуззю філософського знання, що досліджує місто як багаторівневий, поліаспектний і багатовимірний філософський об'єкт. Підкреслюється, що історично процес розвитку урбанізації визначається декількома етапами – від міграції сільського населення в міста в Європі та Північній Америці у XIX столітті до загальносвітового процесу зростання кількості міст у XX столітті, а також до глобального домінування міського способу життя в другій половині XX і в першій чверті XXI століть. Указано, що міста у своєму розвитку мають більш відкритий доступ до сучасних досягнень у сфері науки та техніки, слугуючи привабливими об'єктами для задоволення освітніх і духовних потреб людей. Установлено, що урбанізація та війна в Україні тісно пов'язані – повномасштабна війна різко змінила просторовий розвиток країни, соціально-політичну та культурно-економічну роль міст і характер міграційних процесів. Обґрунтовано роль сформованих під час війни політичних брендів міста Херсона й Херсонщини загалом, які сприятимуть зростанню привабливості України в міжнародній політиці, активізації проявів військової партнерської допомоги з боку цивілізованого світу, а також матимуть патріотичне, історичне, виховне та культурне значення. Зроблено висновок про те, що війна не зупинила й не припинить процес урбанізації в Україні, але в умовах сьогодення значно змінила її – війна виявила вразливі місця українських міст і дала шанс для докорінного переосмислення ролі міст у сучасному конфліктному світі.

Ключові слова: соціальна філософія, екзистенція, війна, урбанізація, міський простір, деурбанізація, конфліктна урбаністика, урбіцид, місто Херсон, політичний бренд.

Постановка проблеми. У XXI столітті процеси урбанізації охопили весь світ – щороку зростає кількість людей, які живуть у містах, зокрема в мегаполісах – просторах, де формується специфічний простір життя, професійної діяльності, освіти, соціальних сервісів і спортивних активностей, творчості, політичного й культурного самовираження, рекреації тощо. Відповідно, урбанізація як соціально-філософський феномен потребує ретельного дослідження в панорамі філософського знання, а також низки наук: власне урбаністики, соціології, політології, демографії, економіки, географії, екології, біоніки, історії, архітектури тощо. В умовах війни відбувається мілітаризація міського простору, саме місто фактично функціонує як прифронтний урбаністичний організм, як об'єкт концентрованої резистентності, де цивільний і військовий складники життя співіснують щоденно та нерозривно. В умовах

© Костючков С., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

мілітаризації міського простору відбувається певна трансформація, модифікація сенсу урбанізації як такої: актуальності набувають такі варіації поняття, як «деурбанізація», «конфліктна урбаністика» та «урбіцид». Символами незламності та героїчного спротиву народу під час російсько-української війни стали багато населених пунктів, серед яких Херсон, що одним із перших прийняв на себе удар агресора. Актуальною також постає проблема формування політичного бренду населених пунктів України, зокрема Херсонщини, що слугуватимуть символами незламності й волелюбності українського народу.

Аналіз попередніх публікацій. Проблеми урбанізації порушували у своїх наукових працях вітчизняні та зарубіжні автори. А. Буряченко [1] аналізує урбанізацію в контексті фінансового, демографічного та соціального розвитку суспільства. В. Засадко [2] висвітлює роль урбанізації в контексті економічної безпеки та глобалізації. Д. Мальчикова [3] та І. Пилипенко [3], досліджуючи військово-політичну окупацію Херсона й повсякденні практики херсонців у цей період, пропонують широку експозицію чинників, якими зумовлюється явище урбіциду. Ш. Ептінг [4] розглядає філософські аспекти міського буття у вимірі екзистенціалізму. Л. Курген [5] аналізує катастрофічні наслідки урбіциду на прикладі міста Алеппо. Конфліктний урбанізм і миротворчість в умовах постапартеїду у ПАР є предметом дослідження С. Даньєлак [6]. Наукові розвідки С. Олденбург [7] присвячено проблематиці конфліктного урбанізму в Африці.

Проблема формування політичного бренду населених пунктів Херсонщини знайшла відображення в попередніх публікаціях автора.

Мета статті полягає у соціально-філософській візії урбанізації як феномену, змістові сенси якого змінюються в умовах мілітаризації буттєвого простору, на прикладі міста Херсона.

Виклад основного матеріалу. Сучасний глобалізований світ характеризується високим рівнем розвитку процесу урбанізації. З одного боку, урбанізація є невід'ємною частиною розвитку суспільства, свого роду даниною на вітар цивілізації, а з іншого – розвиток суспільства закономірно зумовлює розвиток урбанізаційних процесів у світі. Авторитетні міжнародні організації, такі як ООН, Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), аналізуючи проблематику урбанізації, фокусують увагу на тому, що майбутнє цивілізації безпосередньо пов'язане з містами та їх експоненціальним розвитком. Уперше термін «урбанізація» використано в 1967 році в Іспанії; у той час під урбанізацією розуміли процеси, які були пов'язані з розростанням міських поселень, збільшенням загальної кількості міст та зростанням міського населення. У сучасній науці поняття «урбанізація» є значно ширшим і претендує на авангардні позиції в дослідженнях представників філософії, соціології, політології, демографії, економіки та інших сфер науки. У класичному міждисциплінарному контексті урбанізація (від лат. *urbanus* – міський) розглядається як процес зосередження населення, політичного, економічного й культурного життя в містах. На думку А. Буряченко, «...урбанізація – це вельми складний процес, і його не можна трактувати лише як зростання міст і збільшення чисельності міського населення. ...це явище треба розуміти як новий етап розвитку суспільства, який характеризується концентрацією економічного, демографічного та політичного потенціалу, що дає змогу концентрувати й контролювати значні обсяги фінансових ресурсів, створювати нові технології, нові види послуг, провадити інноваційну діяльність [1, с. 87]».

Доволі вичерпну дефініцію урбанізму пропонує В. Засадко, який наголошує, що «...урбанізацію слід розуміти не у вузькому розумінні як збільшення міст і міської людності, а як багатогранний соціально-економічний процес, який значно впливає на суспільні відносини. Так, урбанізацією називають зростання й підвищення частки міського населення

в країні, регіоні, світі. Таке тлумачення урбанізації є звуженим. У широкому розумінні слова – це світовий історичний процес підвищення ролі міст у житті суспільства, поступове перетворення його в міське за характером праці, способу життя, культури, що пов'язане з розвитком цивілізації, перебігом науково-технічного прогресу. Тобто головна ознака урбанізації – зростання міст, збільшення їх впливу на розселення та відповідне ускладнення їх функцій» [2, с. 12].

У сучасних міжнародних документах підкреслюється, що процеси урбанізації кардинально трансформують глобальний економічний та соціальний ландшафт, оскільки «...у 2025 році в містах проживало 45 відсотків від 8,2 мільярда людей світу, що більш ніж удвічі перевищує 20-відсоткову частку в 1950 році. За той самий період частка світового населення, яке проживає в містах, скоротилася із 40 до 36 відсотків, а частка в сільській місцевості знизилася вдвічі, до лише 19 відсотків. Прогнози показують, що дві третини приросту населення світу до 2050 року припадуть на міста, а решта – на малі містечка, тоді як очікується, що сільське населення досягне піку у 2040-х роках, перш ніж почати скорочуватися» [8].

Отже, у широкому розумінні слова урбанізація – це світовий трансісторичний процес зростання ролі міст у житті суспільства. Соціально-філософська інтерпретація урбанізації охоплює декілька «зрізів» або горизонтів: скажімо, філософія міста є відносно новою галуззю філософського знання, що досліджує місто як багаторівневий, поліаспектний і багатовимірний філософський об'єкт. Саме філософія, володіючи унікальним логіко-інтегративним апаратом, дає змогу проаналізувати місто в широкому спектрі вимірів – географічному, історичному, екологічному, соціальному, політичному, економічному, культурному, моральному, технологічному, естетичному, футурологічному. Урбанізована форма організації людської діяльності є складним механізмом, розгалуженою системою функцій та взаємозв'язків, що регулюються широким спектром норм, правил і регламентацій. Епоха прогресувального глобалізму, стрімкої інформатизації та цифровізації, а також всеохопного консюмеризму об'єктивно й закономірно провокує докорінний перегляд філософських, зокрема змістовно-аксіологічних конотацій феномену урбанізації. Дієвим інструментом розуміння особливостей та формування уявлень про урбанізацію та інші феномени суспільної життєдіяльності можуть слугувати автоматизми дії механізму соціокультурного безсвідомого, якщо використовувати термінологію Ролана Барта. Саме конкретно-історичні закономірності розвитку уявлень про урбанізацію постають одним з указаних інструментів, які дають змогу висвітлити філософське підґрунтя розуміння урбанізації як такої, а також, образно кажучи, зняти «покрив таємничості» з почасті міфологізованого сюжету «Людина в місті».

У книзі Шейн Ептінг «Сенс у мегаполісі. На шляху до міського екзистенціалізму» (2025 рік) мегаполіс – це простір пошуків людиною сенсу власного буття та екзистенційної самореалізації, що генерує водночас проблеми життя (у фроммівській традиції), кризи ідентичності та відчуження. Ш. Ептінг розглядає філософські аспекти міського буття у вимірі екзистенціалізму, що дає змогу фундаменталізувати філософські пошуки світоглядних сенсів у просторі міста, в урбанізованому середовищі. Автор пояснює, як урбаністичний простір загострює відчуття від'єднання людини від світу, розширює об'єм її самотності точками оптимуму й песимуму – між життям і смертю, при цьому авторську увагу загострено на важливості міжособистісної комунікації для подолання вказаних ментальних станів [4].

Подібні погляди висловлюють і сучасні вітчизняні дослідники, наголошуючи на тому, що філософський аспект проблеми урбанізації передбачає осмислення її як екзистенційного виклику: «Життя у великому місті не лише відкриває нові можливості, а й породжує

феномен відчуження, стандартизації та втрати автентичності. Містянин постає суб'єктом, що перебуває в постійному пошуку сенсу, прагне гармонізувати власну індивідуальність із масовістю та швидкоплинністю міського соціуму. Він не лише мешканець міста, а й соціально-психологічний феномен, у якому поєднуються риси мобільності, індивідуалізму, відкритості новому досвіду та водночас вразливість до криз і стресів урбанізованого світу» [9, с. 194].

Історично процес розвитку урбанізації визначається декількома етапами: 1) міграція сільського населення в міста в Європі та Північній Америці в XIX столітті, пов'язана з розвитком промислового виробництва в індустріальних центрах і, відповідно, сподіваннями «неофітів» нової ери машинного виробництва на покращення умов життя, на зростання якості соціальної сфери; 2) загальний світовий процес зростання кількості міст у XX столітті; 3) розвиток великих міст внаслідок утворення мегалополісів і агломерацій, а також техноценозів, що призвело до поширення стандартів міської культури і, загалом, домінування *urbanus modus vivendi* (міський спосіб життя) у другій половині XX століття; 4) перша чверть XXI століття довела перемогу урбанізації над руралізацією (від лат. *ruralis* – сільський), яка є процесом, протилежним урбанізації, та означає відтік міського населення в сільську місцевість, включно з модернізацією способу життя як такого (будівництво сучасного житла, освітні, медичні та інші послуги на рівні сфери послуг міського рівня тощо). Рушійними силами вказаних процесів постають такі явища, як історичне розселення населення планети та її регіонів залежно від напрямів та інтенсивності міграційних потоків; відкриття нових географічних просторів, придатних для життя людей і продуктивного засвоєння природних ресурсів; політичні конфлікти, в найгострішому вираженні – війни, які генерують потужні міграційні потоки; природні геофізичні катаклізми, згубні наслідки яких перетворюють окремі регіони Землі в знелюднені простори.

Слід указати й на соціально-політичні чинники урбанізації, серед яких – нерівність економічного розвитку різних регіонів, що в загальному розумінні зумовлює позитивний розвиток міст і депресивні тенденції функціонування сільських поселень. Міста у своєму розвитку мають більш відкритий доступ до сучасних досягнень у сфері науки та техніки, також у містах історично концентруються освітні й культурні структури, слугуючи привабливими об'єктами для задоволення освітніх і духовних потреб людей. Варто зауважити, що тема урбанізації стала популярною в літературі початку минулого століття – в українській прозі показовим у цьому сенсі постає роман Валер'яна Підмогильного «Місто» (1928 рік), сюжет якого побудовано на прагненні молодого селянина «підкорити» Київ, побудувати кар'єру, користуючись усіма благами, які може надати велике місто. Автор створив перший в українській літературі модерний роман, у якому, на відміну від традиційної для української белетристики тематики сільського життя, фокус уваги перенесено на проблематику життя великого міста, актуалізовано глибокі філософські питання буття героїв у просторі Києва, а конфлікти спалахують на основі різних, апріорно незіставних світоглядів персонажів.

Варто визнати, що уявлення про урбанізацію цілком підпадають під дію принципу розвитку – це означає, що вони розвиваються та видозмінюються асинхронно із суспільним буттям і суспільною свідомістю – тенденції соціального розвитку набувають очевидних і виразних ознак тільки з плином часу або під впливом неординарних чинників, що кардинально й повністю змінюють простір суспільного життя. Одним із найжорсткіших факторів, що деструктивно впливають на функціонування соціального організму, в усі історичні періоди була і є війна. До 2022 року Україна була переважно урбанізованою державою: більшість населення проживала в містах, а великі агломерації – Київ, Харків,

Дніпро, Одеса, Львів, були економічними, науковими, освітніми й культурними центрами. Урбанізація супроводжувалася концентрацією робочих місць і послуг у містах, занепадом частини малих міст і сіл, а також внутрішньою міграцією з периферійних регіонів країни до мегаполісів, зокрема до Києва та близьких до нього населених пунктів.

Агресивні дії російської федерації проти України стали потужним чинником впливу на українську політичну, економічну, культурну та соціальну реальність: збройний конфлікт не тільки активізував регіональну нестабільність, а й спровокував і загострив деструктивні чинники, що активізують хаотизацію геополітичних процесів. Урбанізація та війна в Україні тісно пов'язані – повномасштабна війна різко змінила просторовий розвиток країни, соціально-політичну та культурно-економічну роль міст і характер міграційних процесів. Символами незламності та героїчного спротиву народу під час російсько-української війни стали Бахмут, Буча, Волноваха, Ворзель, Гостомель, Ізюм, Ірпінь, Конотоп, Краматорськ, Маріуполь, Охтирка, Рубіжне, Сєверодонецьк, Харків, Херсон, Чернігів. Ці міста вже стали уособленням незламного українського духу, вони навечно укорінені в історично сформованому просторі національної культури. Війна, яка прийшла в Херсон 24 лютого 2022 року, кардинально змінила міський простір – місто стало основною ціллю на початку війни через концентрацію населення, інфраструктури та промисловості. З перших годин почалося руйнування житлових будівель, промислової, транспортної та енергетичної інфраструктури. З перших годин війни Херсон зазнав і демографічних втрат – загинули не тільки військовослужбовці, а й цивільні особи, почався масовий виїзд населення за кордон або в безпечніші регіони України. Херсон став одним із яскравих прикладів впливу російсько-української війни на місто та його населення.

Варто визнати, що в умовах мілітаризації міського простору відбувається певна трансформація, модифікація сенсу поняття «урбанізація»: актуальності набувають такі варіації поняття, як «деурбанізація», «конфліктна урбаністика» та «урбіцид». З огляду на те, що частина східних і південних міст України втратила значну кількість мешканців, це призвело до тимчасової деурбанізації окремих територій. З позиції мешканця Херсона, який пережив у рідному місті весь період окупації і сьогодні залишається там, автор має підстави стверджувати, що внаслідок війни Херсон переживає вимушену деурбанізацію. Її ознаками слугують значне скорочення населення міста порівняно з довоєнним часом; відчутними є процеси занепаду більшості складових спектра міських функцій (медицина, освіта, транспорт, рекреаційна та культурна сфери тощо); відбулося та продовжується «зонування» міста на небезпечні й відносно безпечні райони. Указані ознаки характерні для міст, що тривалий час розташовані в зоні затяжних воєнних конфліктів. Що ж стосується урбіциду (від лат. *urbis* – місто та *caedere* – вбивати), то він проявляється в цілеспрямованому ураженні ворогом міської інфраструктури (житлові будинки, промислові об'єкти, лікарні, школи, парки, рекреаційні зони, спортивні споруди тощо); у руйнуванні міста як простору повсякденного життя, а не лише як об'єкта воєнних дій; у спробі докорінно знищити українську ідентичність міста під час окупації, що повною мірою відчули на собі мешканці Херсона. Слід додати, що Херсон не став тотально знищеним містом, як, скажімо, Маріуполь, але саме тривалий тиск і систематичні обстріли міста цілком відповідають антигуманній логіці урбіциду.

Херсонські науковці Д. Мальчикова та І. Пилипенко, досліджуючи військово-політичну окупацію Херсона й повсякденні практики населення в цей період, наголошують на тому, що етап окупаційного урбіциду «...мав своїми наслідками численні прояви прямого урбіциду – фізична руйнація інфраструктури міста, загибель цивільних громадян, перешкоджання пересуванню містом і пограбування»). Особливості й наслідки окупаційного

урбіциду оцінити значно важче, адже численні виклики, спричинені спробами окупантів адмініструвати місто та інтегрувати окуповані території до складу росії, населення міста долало непередбачуваними способами, змінюючи свої повсякденні практики й гнучко формуючи механізми виживання» [3, с. 9].

В умовах війни Херсон, як місто, що розташоване безпосередньо на лінії бойового зіткнення, цілком закономірно описується терміном «конфліктний урбанізм» (англ. *conflict urbanism*). Аналіз публікацій, присвячених цій тематиці, свідчить, що закордонні дослідники [5–7; 10] традиційно оперують поняттям *conflict urbanism*, характеризуючи населені пункти, які багато років і навіть десятиліть живуть у режимі постійної нестабільності, пов'язаному з війною. Ідеться зазвичай про країни Азії та Африки – Сирію, ПАР, Конго, Ізраїль, Малі та інші. Міста, які живуть у форматі конфліктного урбанізму, характеризуються близькістю до лінії фронту, що формує нову просторову ієрархію міста, відбувається просторова сегрегація населення; активується режим хронічної нестабільності та функційної депривації мешканців, що негативно впливає на мобільність населення, його зайнятість та стан соціальної комунікації. В умовах війни значна кількість українських міст живе та стійко працює заради Перемоги саме в умовах конфліктного урбанізму, тому постає дослідницька проблема, що потребує вже сьогодні ґрунтовних наукових розвідок.

Однією зі складників, що визначають змістове наповнення поняття «урбанізація», автор пропонує розглядати політичний бренд міста, одним із головних функціональних завдань якого, особливо під час війни, є те, що сформовані вітчизняними й зарубіжними масмедіа яскраві політичні бренди міста Херсона й Херсонщини загалом не лише сприятимуть зростанню привабливості України в міжнародній політиці, активізації проявів військової партнерської допомоги з боку цивілізованого світу, а й матимуть безумовне патріотичне, історичне, виховне та культурне значення. «Саме масмедіа, українські та закордонні, стали ефективними “брендмейкерами” нашої країни: сьогодні на планеті вочевидь немає регіону, де б люди не знали про епічний подвиг українського народу та його героїчних Збройних Сил у потужній протидії російській агресії. Зокрема, медіаобраз тимчасово окупованого та звільненого міста-героя Херсона протягом декількох місяців набув без перебільшення фантастичної популярності, а символізовані топоніми «Херсон» і «Чорнобаївка» зазвучали на майже всіх мовах світу, поставши в центр уваги численних медійних ресурсів» [11, с. 109].

Висновки. Отже, урбанізація як соціально-філософський феномен набуває певних трансформацій в умовах війни, яка перетворила Херсон на потужний форпост боротьби за свободу й незалежність, на символ спротиву, протистояння в період окупації та звільнення. Місто-герой продемонструвало й продовжує доводити, що ворог може зруйнувати урбаністичний простір, трансформувати демографічну ситуацію, але не здатен зламати ідентичність і волю не тільки херсонців, а й усіх українців. Війна, безумовно, вплине на модель урбанізації Херсона та інших постраждалих міст України в майбутньому – відбудова міського простору здійснюватиметься з чіткою орієнтацією на безпеку, енергоефективність та інфраструктурну стійкість. Важливою постає глибока інтеграція європейських підходів до просторового планування міст з урахуванням найкращого архітектурного, технологічного й будівельного досвіду. Війна не зупинила та не припинить процес урбанізації в Україні, але в умовах сьогодення значно змінила її. Війна виявила слабкі місця українських міст, а також дала шанс для докорінного переосмислення ролі міст у сучасному світі – від уразливих об'єктів агресивних дій до стійких, захищених, безпечних, комфортних, технологізованих просторів, у яких людина почуватиметься щасливою.

Список використаної літератури

1. Буряченко А. Є. Урбанізація в контексті фінансового, демографічного та соціального розвитку. *Вчені записки: збірник наукових праць*. 2013. Вип. 15. С. 84–95.
2. Засадко В. В. Роль урбанізації в контексті економічної безпеки та глобалізації: теоретичний зріз. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 11. С. 12–15.
3. Мальчикова Д., Пилипенко І. Окупаційний урбіцид: міський досвід і повсякденні практики населення (приклад Херсона, Україна). *Економічна та соціальна географія*. 2022. Вип. 88. С. 6–15.
4. Erting S. Meaning in the metropolis: Toward an urban existentialism. Routledge, 2025. 134 p.
5. Kurgan L. Conflict urbanism, Aleppo: Mapping urban damage. *Architectural Design*. 2017. Vol. 87. P. 72–77.
6. Danielak S. Conflict urbanism: reflections on the role of conflict and peacebuilding in post-apartheid Johannesburg. *Peacebuilding*. 2020. Vol.8. Iss. 4. P. 447–458.
7. Oldenburg S. Agency, social space and conflict-urbanism in eastern Congo. *Urban Africa and Violent Conflict*. London, 2020.
8. World Urbanization Prospects. The 2025. Summary of Results. URL: https://population.un.org/wup/assets/Publications/undesa_pd_2024_key_messages_wup_2025.pdf
9. Долгопол О., Кузнецова К. Містянин і урбанізація: психологічні трансформації та філософський пошук сенсу. *Грані: науково-теоретичний альманах*. 2025. Т. 28. № 4. С. 188–196.
10. Danielak S. Peacekeeping's conflict urbanism: a decade of urban change in Mali. *Peacebuilding*. 2023. Vol. 11. Iss. 4. P. 446–462.
11. Костючков С. К. Формування політичного бренду території засобами мас-медіа в умовах російсько-української війни (на прикладі Херсонщини). *Актуальні проблеми політики*. 2023. Вип. 71. С. 101–107.

**URBANIZATION AS A SOCIAL-PHILOSOPHICAL PHENOMENON:
TRANSFORMATION OF MEANING IN THE CONDITIONS
OF MILITARIZATION OF URBAN SPACE
(ON THE EXAMPLE OF THE CITY OF KHERSON)**

Serhii Kostyuchkov

*Kherson State University, Faculty of Socio-psychological,
Department of Philosophy, Sociology and Social Work
St. Shevchenko, 57, 76018, Ivano-Frankivsk, Ukraine
<http://orcid.org/0000-0003-1708-643X>*

The article analyzes urbanization as a socio-philosophical phenomenon, which in the conditions of militarization of urban space acquires new meanings. It is indicated that in the broad sense of the word urbanization is a global transhistorical process of increasing the role of cities in the life of society. It is shown that the socio-philosophical dimension of urbanization covers several horizons: the philosophy of the city is a relatively new branch of philosophical knowledge that explores the city as a multi-level, multi-aspect and multidimensional philosophical object. It is emphasized that historically the process of urbanization development is determined by several stages – from the migration of the rural population to cities in Europe and North America in the 19th century to the global process of increasing the number of cities in the 20th century, as well as to the global dominance of the urban lifestyle in the second half

of the 20th and the first quarter of the 21st centuries. It is indicated that cities in their development have more open access to modern achievements in the field of science and technology, serving as attractive objects for satisfying the educational and spiritual needs of people. It is established that urbanization and the war in Ukraine are closely related – a full-scale war has dramatically changed the spatial development of the country, the socio-political and cultural-economic role of cities and the nature of migration processes. The role of the political brands formed during the war of the city of Kherson and the Kherson region as a whole, which will contribute to the growth of the attractiveness of Ukraine in international politics, the intensification of manifestations of military partner assistance from the civilized world, and will also have patriotic, historical, educational and cultural significance, is substantiated. The conclusion is made that the war did not stop and will not stop the process of urbanization in Ukraine, but in today's conditions it significantly changed it – the war revealed the vulnerabilities of Ukrainian cities, but also provided a chance for a radical rethinking of the role of cities in the modern conflict world.

Key words: social philosophy, existence, war, urbanization, urban space, deurbanization, conflict urbanism, uricide, city of Kherson, political brand.

Дата першого надходження статті до видання: 20.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026